

SAMLENOTAT

Den 9. november 2015

Rådsmøde (energi) den 26. november 2015

Dagsorden	Side
1. Forvaltningssystem for Energiunionen og statusrapport om Energiunionen	2
- Vedtagelse af rådskonklusioner	
- Information fra Kommissionen	
2. Kommissionens meddelelser om elmarkedsdesign og detailmarked	7
- Politisk drøftelse	

1. Forvaltningssystem for Energiunionen og statusrapport om Energiunionen

KOM-nummer foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På energirådsmødet den 26. november 2015 er der lagt op til en vedtagelse af rådskonklusioner om et forvaltningssystem for Energiunionen. Kommissionen forventes desuden at informere om sin statusrapport om Energiunionen. Statusrapporten forventes offentliggjort den 18. november 2015.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner redegør bl.a. for principperne for et forvaltningssystem for Energiunionen samt de centrale elementer heri, herunder udarbejdelse af nationale planer og fremskridtsrapporter. Forvaltningssystemet skal bygge på de eksisterende byggesten i klima- og energipolitikken og skal bidrage til opfyldelsen af EU's klima- og energipolitiske mål inden for Energiunionens fem dimensioner, herunder de vedtagne mål for 2030. Forvaltningssystemet skal samle planlægnings- og rapporteringsforpligtelser inden for klima- og energiområdet, bl.a. for at skabe et samlet overblik over Energiunionens fremdrift og med henblik på at lette de administrative byrder for medlemsstaterne.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 25. februar en meddelelse om en rammestrategi for en modstandsdygtig Energiunion med en fremadskuende klimapolitik, KOM(2015) 80. Strategien blev tiltrådt af Det Europæiske Råd i marts 2015. Næstformand for Kommissionen Maros Sefcovic forventes den 18. november at fremlægge den første statusrapport for Energiunionen.

Fsva. det kommende forvaltningssystem blev der på mødet i Det Europæiske Råd i oktober 2014 opnået enighed om, at der skal udvikles et forvaltningssystem, som skal bidrage til at sikre, at EU når sine energipolitiske mål med den nødvendige fleksibilitet for medlemsstaterne. Af aftalen fremgik desuden, at forvaltningssystemet skal være pålideligt og gennemsigtigt og uden unødige administrative byrder.

I Kommissionens strategi for en Energiunion fremhæves det, at Energiunionen har brug for en integreret forvaltnings- og overvågningsproces til at bidrage til opfyldelse af Energiunionens fem dimensioner og mål. Forvaltningssystemets formål er bl.a.:

- at sikre gennemførelse af det indre energimarked samt opnåelse af målene for EU's klima- og energiramme for 2030 særligt vedrørende vedvarende energi, energieffektivitet, sektorerne uden for kvotehandelssystemet og for sammenkoblinger,
- at uddybe samarbejdet mellem medlemsstaterne, herunder på regionalt niveau, og med Kommissionen, og
- at ensrette de eksisterende planlægnings- og rapporteringskrav med henblik på at undgå unødige administrative byrder.

Som opfølgning på Kommissionens meddelelse blev det på mødet i Det Europæiske Råd i marts 2015 vedtaget, at EU-institutionerne og medlemsstaterne vil arbejde videre med at opbygge en europæisk Energiunion og herunder udvikle et pålideligt og gennemsigtigt forvaltningssystem, og at Rådet vil aflægge rapport til Det Europæiske Råd om dette inden december 2015.

På energirådsmødet i juni 2015 vedtog Rådet konklusioner om Energiunionen, hvori Kommissionen bl.a. blev opfordret til snarest at præsentere initiativer til udvikling af et forvaltningssystem med henblik på rapportering til Det Europæiske Råd i december 2015.

Det luxembourgske formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner om forvaltningssystemet. Rådskonklusionerne er en del af processen for udvikling af et forvaltningssystem for en europæisk energiunion.

3. Formål og indhold

Rådskonklusioner

Udkastet til rådskonklusioner fokuserer på en række principper for udviklingen af forvaltningssystemet.

Det fremgår af konklusionerne, at forvaltningssystemet skal bygge på de eksisterende byggesten i klima- og energipolitikken, herunder de vedtagne mål for 2030. Det skal inkludere eksisterende planlægnings- og rapporteringsforpligtelser og bidrage til monitorering af EU's opfyldelse af de klima- og energipolitiske mål inden for Energiunionens fem dimensioner. Rapporteringsforpligtelserne skal samle de eksisterende og fremtidige rapporteringer inden for klima og energi med henblik på at lette de administrative byrder samtidig med, at kvaliteten i rapporteringerne bevares.

Forvaltningssystemet skal tage højde for de forskellige typer af klima- og energipolitiske mål (bindende på nationalt niveau, bindende på EU-niveau eller vejledende) samt af de specifikke mål og mere generelle målsætninger i Energiunionens fem dimensioner. Forvaltningssystemet skal være fleksibelt i forhold til, at medlemsstaterne kan vælge tiltag baseret på nationale forhold, det skal skabe langsigtet stabilitet og forudsigelighed for investorer, og det skal vægte Energiunionens fem dimensioner lige.

Rådskonklusionerne fremhæver regionalt samarbejde som afgørende for bl.a. færdiggørelsen af det indre energimarked, udviklingen af europæisk infrastruktur, øget sammenkoblinger og øget forsyningssikkerhed. Derfor lægges der i rådskonklusionerne vægt på, at regionalt samarbejde skal være et tværgående element i forvaltningssystemet, og at det skal tilskyndes yderligere.

På baggrund af principperne identificerer konklusionerne følgende centrale elementer i forvaltningssystemet:

- Nationale energi- og klimaplaner (herefter nationale planer) fra hver medlemsstat med et samlet billede af medlemsstaternes bidrag til EU's energi- og klimapolitik, herunder Energiunionens fem søjler. Den første nationale plan skal være færdiggjort ved udgangen af 2019 og skal dække perioden 2021-2030. De skal desuden ledsages af fremskridtsrapporter fra hver medlemsstat hvert andet år med en første rapport i 2023.
- Konstruktiv dialog mellem medlemsstaterne og Kommissionen.
- Monitorering og evaluering bl.a. baseret på vedtagne indikatorer, som følger Energiunionens fem dimensioner.

De nationale planer og fremskridtsrapporterne skal baseres på standardiserede skabeloner og indikatorer, der skal udvikles af Kommissionen i tæt dialog med medlemsstaterne.

Forvaltningssystemet skal bidrage med en fyldestgørende og rettidig vurdering af EU's opfyldelse af de overordnede energi- og klimapolitiske målsætninger samt de specifikke vedtagne mål. Derved tilvejebringes et validt beslutningsgrundlag for eventuelle justerende tiltag afhængig af opfyldelsen af de enkelte målsætninger. Forvaltningssystemet fører således ikke i sig selv til justerende tiltag, men giver grundlaget for at kunne træffe beslutning herom, såfremt behovet opstår.

Særligt for det fælles bindende EU-mål for vedvarende energi fremgår det af rådskonklusionerne, at eventuelle tiltag bør sættes i værk, hvis der midt i perioden konstateres en manko på baggrund af de nationale planer eller opdaterede nationale planer. Eventuelle tiltag skal i så fald tage hensyn til de enkelte medlemslandes hidtidige bidrag til den samlede opfyldelse af VE-målet.

Rådskonklusionerne fastslår, at de enkelte stadier i forvaltningssystemet vil blive præsenteret for og drøftet af Rådet, og Det Europæiske Råd vil fortsat bidrage med vejledning for udvikling af Energiunionen og forvaltningssystemet bl.a. baseret på Kommissionens årlige statusrapport om Energiunionen.

Rådskonklusionerne opfordrer Kommissionen til hurtigt at følge op på konklusionerne, og i samarbejde med medlemsstaterne, at forberede de nødvendige elementer i forvaltningssystemet.

Statusrapport om Energiunionen

Næstformand i Kommissionen med ansvaret for Energiunionen Maroš Šefčovič ventes den 18. november at fremsætte den første statusrapport om Energiunionen. Statusrapporten ventes, at 1) redegøre for status for igangsatte initiativer, 2) fokusere på, hvordan Kommissionen vil drive initiativerne frem, samt 3) pege på fremtidige initiativer. Sammen med offentliggørelsen af statusrapporten forventes Kommissionen desuden at offentliggøre fact sheets for alle medlemsstater samt en vejledning til medlemsstaterne om deres nationale energi- og klimaplaner, der skal udarbejdes som led i forvaltningen af Energiunionen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Rådskonklusionerne og statusrapporten fra Kommissionen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne og statusrapporten fra Kommissionen har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang rådskonklusionerne om et forvaltningssystem for Energiunionen udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Rådsmødekonklusionerne og statusrapporten fra Kommissionen skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Samlenotatet er sendt i høring forud for møde i Specialudvalget for Energi-, Klima- og Forsyningspolitik den 4. november. Følgende bemærkninger fremkom på mødet:

Landbrug og Fødevarer tilkendegav opbakning til regeringens holdning til forvaltningssystemet, men understregede, at der samtidigt bør være fokus på danske udfordringer i ikke-kvotesektoren, hvor en omkostningseffektiv og markedsbaseret indsats på EU-niveau foretrækkes.

92-gruppen lagde vægt på, at der er et udestående i forhold til at sikre opfyldelse af 2030-målene på klima- og energiområdet, samt at der fortsat er uklarhed om, hvilken rolle forvaltningssystemet skal spille i den sammenhæng. Det blev understreget, at der er behov for høj investorsikkerhed, og det blev noteret, at der ikke lægges op til en national byrdefordeling af målet for vedvarende energi. Betonedes vigtigheden af, at regeringen arbejder for opfyldelse af 2030-mål via et stærkt forvaltningssystem fremfor en "light touch" model.

Dansk Energi fremhævede forvaltningssystemets nationale klima- og energiplaner og pegede på behovet for, at de både har fokus på forbrug og produktion af vedvarende energi. Det blev anført, at der generelt er et behov for at fremme elektrificering, herunder fleksibelt elforbrug i bygninger og til transport.

9. Forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed blandt medlemsstaterne om rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter etableringen af et forvaltningssystem, der kan bidrage til fuld implementering af et indre marked for energi i EU og til opfyldelse af EU's klima- og energipolitiske pejlemærker under Energiunionens fem dimensioner, herunder de vedtagne mål for 2030 for vedvarende energi, energieffektivitet og for ikke-kvotesektoren.

Regeringen arbejder for, at et kommende forvaltningssystem skal:

- fremme et velfungerende indre energimarked i EU med fokus på høj forsyningssikkerhed, omkostningseffektiv udbygning og integration af vedvarende energi samt reduceret afhængighed af importerede fossile brændsler.
- at de nordiske erfaringer med markedsudvikling, infrastrukturudbygning og deling af kapacitet mellem lande i videst muligt omfang præger udviklingen mod et fuldt integreret indre marked for energi, herunder med henblik på at undgå unødvendige og omkostningsfulde kapacitetsmekanismer.
- Være effektivt, troværdigt, transparent og ubureaukratisk, idet man ikke a priori har en præference for en fast juridisk form.
- Tilskynde til øget regionalt samarbejde, bl.a. via en forstærket dialog i relevante fora og udarbejdelse af relevante indikatorer til regionalt samarbejde. Der lægges i den forbindelse vægt på, at der ikke er fastsat bindende nationale mål, ligesom det pt. ikke støttes, at der er bindende regionale mål.
- Mindske de administrative byrder ved monitorering og rapportering ved, at forvaltningssystemet i størst muligt omfang bygger på eksisterende processer, og indrapporteringen gennemføres med samme 2-årige kadence som i dag.
- Forankres hos Kommissionen i en proces inspireret af det europæiske semester, hvor Kommissionen løbende vurderer fremdriften mod 2030-målene og tilstanden for Energiunionen.
- Indeholde mulighed for, at Kommissionen - på baggrund af medlemslandenes klima- og energiplaner og i medfør af sine beføjelser og generelle initiativret - kan foreslå mulige regionale eller EU-baserede tiltag, der kan bidrage til at indfri EU's overordnede klima- og energimålsætninger – især i forhold til det indre energimarked - på en så omkostningseffektiv måde som muligt. Dette kan samtidig bidrage til at undgå fordyrende, nationale klima- og energimålsætninger.

Derudover arbejder regeringen for, at Kommissionen opfordres til at analysere og præsentere optioner for omkostningseffektive og markedsbaserede incitamenter, der kan bidrage til opfyldelsen af 2030-målene med fælles europæiske virkemidler, og som samtidig sikrer en høj grad af investorsikkerhed. Disse optioner bør tage hensyn til medlemsstaternes indsatser før 2020, og eventuel EU-finansiering skal holdes inden for eksisterende budgetlofter.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke været tidligere forelagt for Folketingets Europaudvalg.

2. Kommissionens meddelelser om fremtidigt elmarkedsdesign og detailmarked

KOM(2015) 340 og KOM(2015) 339

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen

1. Resumé

Det luxembourgske formandskab har sat det fremtidige elmarkedsdesign og detailmarked på dagsordenen for energirådsmødet den 26. november 2015 til politisk drøftelse. Dette sker som opfølgning på Kommissionens meddelelser om hhv. fremtidigt elmarkedsdesign og detailmarkedet.

Kommissionen har den 15. juli fremsat en meddelelse om en ny udformning af energimarkedet (markedsdesignmeddelelsen) som opfølgning på Kommissionens strategi for Energiunionen fra februar 2015. Meddelelsen blev fremsat sammen med meddelelsen "En ny aftale for energiforbrugere" (detailmarkedsmeddelelsen). Meddelelsen om markedsdesign vedrører Energiunionens anden dimension om et fuldt integreret indre energimarked. Med meddelelsen lancerede Kommissionen en offentlig høring om et fremtidigt energimarkedsdesign.

Der sættes i markedsdesignmeddelelsen fokus på tre prioriteter: 1) Indfrielse af et nyt marked for elektricitet 2) styrkelse af regionalt samarbejde i et integreret elsystem, samt 3) en europæisk dimension for forsyningssikkerheden. I detailmarkedsmeddelelsen er der fokus på følgende tre prioriteter: 1) Styrkelse af forbrugernes markedsindflydelse, 2) energiintelligente hjem og net og 3) dataforvaltning og -beskyttelse.

Meddelelserne er ikke retligt bindende og vil ikke have konsekvenser for dansk ret.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 15. juli 2015 en meddelelse om en ny udformning af energimarkedet (markedsdesignmeddelelsen), KOM(2015) 340, samt en meddelelse om "En ny aftale for energiforbrugere" (detailmarkedsmeddelelsen), KOM(2015) 339. Meddelelsen om markedsdesign følger op på Energiunionsstrategien. Fokus er på at sikre et velfungerende fuldt ud integreret indre energimarked bl.a. gennem et nyt markedsdesign for el, som sikrer investeringer i sektoren, yderligere udvikling og integration af vedvarende energi, samt gennem et øget fokus på sikring af forsyningssikkerheden. Øget regionalt samarbejde skal medvirke til at sikre indfrielse af disse målsætninger. Arbejdet med et nyt markedsdesign er et af de højst prioriterede indsatsområder i Energiunionsstrategien. Meddelelsen om en ny udformning af energimarkedet og meddelelsen om detailmarkedet skal samtidig medvirke til at sætte forbrugeren i centrum for et fremtidigt energisystem.

Med meddelelsen om markedsdesign lancerede Kommissionen en offentlig høring om et fremtidigt energimarkedsdesign. Der er sendt et dansk høringssvar til Kommissionen herom. Det danske høringssvar er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. oktober 2015.

Kommissionens meddelelse forventes at blive fulgt op af et initiativ i 2016 om en ny udformning for energimarkedet.

3. Formål og indhold

På energirådsmødet den 26. november forventes en politisk drøftelse af markedsdesign og detailmarkedet.

Markedsdesign

Kommissionens meddelelse om markedsdesign fokuserer konkret på tre indsatsområder:

1. Indfrielse af et nyt marked for elektricitet
2. Styrkelse af regionalt samarbejde i et integreret elsystem
3. En europæisk dimension for elforsyningssikkerheden

Ad 1) Indfrielse af et nyt marked for elektricitet

Kommissionen fremhæver, at et velfungerende fælles europæisk elmarked er det bedste middel til at sikre forbrugerne omkostningseffektiv leverance af elektricitet. Her tænkes både på markedsmekanismer og netinfrastruktur. Kommissionen nævner behovet for at fremme nye teknologier, fx smart grid, smarte elmålere og muligheden for egenproduktion, der er med til at give borgerne ejerskab til energiomstillingen. Yderligere nævnes vigtigheden af, at priserne afspejler forholdet mellem udbud og efterspørgsel, herunder kapacitetsbegrænsninger. Kommissionen lægger op til ændringer af det nuværende elmarkedsdesign til i højere grad at omfatte grænseoverskridende markeder, hvor markedsregler tager hensyn til fx begrænsninger og behov i elnettet og ikke til landegrænser, og hvor markedsregler sikrer lige adgang for alle markedets aktører. Kommissionen ønsker, at vedvarende energi i højere grad integreres i elmarkedet og deltager aktivt på både day-ahead markedet og balancemarkederne, samt at støttesystemerne til vedvarende energi i højere grad koordineres regionalt. Kommissionen understreger behovet for et tilstrækkelig udbygget europæisk elnet og vigtigheden af at sikre finansiering til og færdiggørelse af manglende infrastrukturudbygninger/projekter, som er identificeret som flaskehalse i et integreret indre energimarked.

Ad 2) Styrkelse af regionalt samarbejde i et integreret elsystem

Kommissionen lægger vægt på, at behovet for en sikker og omkostningseffektiv udvikling og drift af elsystemet fordrer øget koordinering og samarbejde mellem alle markedsaktører og mere regionale tilgange til problemstillinger, herunder ved en øget koordinering mellem medlemsstaterne. Kommissionen fremhæver støtte til vedvarende energi, hvor yderligere koordination skal understøtte en regional udbygning af vedvarende energi, som udnytter lokale geografiske fordele.

Infrastrukturudbygning er afgørende for den fysiske integration af de nationale elmarkeder og for muligheden for diversificering af landenes energikilder. Kommissionen understreger derfor vigtigheden af samarbejde om infrastrukturudbygning gennem de såkaldte projekter af fælles interesse (PCI-projekter) introduceret i infrastrukturforordningen. Kommissionen lægger op til en øget og styrket rolle for såvel regulatorer og systemansvarlige gennem øget regionalt samarbejde og regional beslutningstagning.

Ad 3) Elforsyningssikkerhed

Kommissionen fremhæver behovet for at fastlægge en række acceptable standarder for strømafbrydelser samt behovet for at udarbejde en standardiseret europæisk metode til vurdering af effektilstrækkeligheden i medlemsstaterne, som bl.a. tager højde for produktion på tværs af grænserne, variabel produktion af vedvarende energi, styring af efterspørgslen og lagringsmuligheder. En europæisk overvågning af forsyningssikkerheden og ensartede standarder bør ifølge Kommissionen være grundlaget for at identificere, om der er behov for kapacitetsmekanismer. Kommissionen lægger i denne sammenhæng op til at udvikle en fælles referencemodel for en kapacitetsmekanisme (eller et begrænset antal), som kan anvendes regionalt, og som fremmer grænseoverskridende deltagelse og minimerer forvridninger i markedet.

Detailmarkedet

Kommissionens meddelelse om detailmarkedet fokuserer på tre indsatsområder:

1. Styrkelse af forbrugernes markedsindflydelse
2. Energiintelligente hjem og net
3. Dataforvaltning og -beskyttelse.

Ad 1) Styrkelse af forbrugernes markedsindflydelse

Kommissionen fremhæver nødvendigheden af tilstrækkelig og nøjagtig information for forbrugere om deres energiforbrug og -priser, samt for at hjælpe forbrugerne med at træffe et velovervejede valg ved deres indkøb af energibesparende apparater og ved valget mellem forskellige energikøbsaftaler på basis af gennemsigtige, pålidelige og direkte sammenlignelige oplysninger om priser og vilkår samt energikilder. Kommissionen lægger op til en udfasning af regulerede priser, fremhæver vigtigheden af forbrugeres adgang til prissignaler, der fremmer et fleksibelt forbrug, italesætter muligheden for forbrugere til at reducere deres elektricitetsomkostninger ved egenproduktion og værdien af innovative lokale energiløsninger i fællesskab med andre. Samtidigt understreger Kommissionen nødvendigheden af fortsat fuld forbrugerbeskyttelse, herunder mod urimelig markedsføring og bekæmpelsen af energifattigdom. Kommissionen anfører, at energifattigdom skal bekæmpes i en bredere kontekst af social sikring, men uden at der ses bort fra en målrettet indsats for at fremme energibesparelser. Kommissionen vil bl.a. overveje en forbedring af den EU-dækkende dataindsamling og -overvågning af energifattigdom og etablering af fælles minimumskriterier med henblik på at identificere forbrugersårbarhed og energifattigdom.

Ad 2) Energiintelligente hjem og net

Kommissionen nævner især betydningen af intelligente målere med fælles standarder og deres interoperabilitet med intelligente apparater samt energistyrelsessystemer i hjemmet med henblik på at fremme udviklingen af energiintelligente hjem. Herudover nævnes nødvendigheden for en omkostningsbaseret økonomisk regulering af distributionssystemoperatører, der giver incitamenter til en omkostningseffektiv udvikling af innovative netværksløsninger.

Ad 3) Dataforvaltning og -beskyttelse

Endelig omtaler Kommissionen forbrugernes adgang til egne data og nødvendigheden for at sikre beskyttelsen af disse data. Kommissionen vil som en del af strategien for det digitale indre marked i 2016 foreslå et europæisk "initiativ om frie datastrømme", hvor ejerskab, interoperabilitet, brugervenlighed og adgang til oplysninger – herunder energioplysninger – vil blive taget i betragtning.

Der foreslås ikke ny lovgivning i meddelelsen. Meddelelsen ledsages af et forslag til et revideret energieffektivitetsmærkningsdirektiv samtidigt med, at der identificeres 10 væsentlige punkter for at sætte forbrugerne i centrum for et dynamisk og velfungerende energisystem:

- Forbrugeres adgang til forbrugs- og prisoplysninger og oplysninger om energikilder
- Leverandørskift uden særskilt betaling og mulighed for nemt at sammenligne forskellige energitilbud
- Forbrugerbeskyttelse
- Incitamenter for forbrugeren til at skifte forbruget eller til selv at producere energi
- Adgang til egne forbrugs- og måledata
- Adgang for forbrugeren til konkurrencedygtige og gennemsigtige markedsbaserede tilbud og målrettet hjælp til sårbare forbrugere
- Mulighed for forbrugers deltagelse i kollektive løsninger
- Interoperabilitet af energiintelligente husholdningsapparater og -komponenter
- Omkostningseffektiv netudvikling og neutrale distributionssystemoperatører
- Forskning og innovation, der fremmer udvikling af energiintelligente systemer og komponenter.

Der er dermed i høj grad tale om elementer, der i stort omfang allerede er omfattet af eksisterende EU-lovgivning, og hvor den yderligere indsats for at sikre en effektiv forvaltning af energionionen – med Kommissionen som drivkraft – primært skal ligge på medlemsstatsniveau under inddragelse af nationale tilsynsmyndigheder, sektoren, forbrugerorganisationer m.v. Samtidigt

lægger Kommissionen op til, at kommende revisioner af EU-lovgivning (direktivet om energiefektivitet, direktivet om bygningers energimæssige ydeevne og direktivet for vedvarende energi, de såkaldte netregler, der bidrager til et fælles regelsæt for det grænseoverskridende energimarked på operationelt niveau, og det nye markedsdesigninitiativ i 2016) vil danne rammerne for yderligere at identificere tiltag på EU-niveau.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens meddelelser har ikke i sig selv konsekvenser for dansk lovgivning. I det omfang Kommissionens meddelelser udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelserne har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelser udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Kommissionens meddelelser skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens meddelelser om en ny udformning af energimarkedet har været sendt i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er indkommet 7 høringssvar til markedsdesignmeddelelsen og 6 høringssvar til detailmarkedsmeddelelsen. CO-industrien har ikke haft bemærkninger. Følgende høringssvar er modtaget:

Markedsdesignmeddelelsen

Dansk Byggeri noterer sig med glæde intentionerne om i øget omfang at involvere energiforbrugerne i deres forbrug og dermed i mulighederne for at bidrage til et reduceret energiforbrug. De er enige i, at denne tilgang til energibesparelser har betydeligt større potentiale end ensidigt fokus på centrale løsninger, som tager initiativet og dermed engagementet fra forbrugerne.

Dansk Energi (DE) hilser Kommissionens initiativ om et nyt elmarkedsdesign velkomment. DE påpeger, at de har et overordnet princip om, at et frit marked skal være omdrejningspunkt for elsystemets udvikling. DE bemærker særligt, at Kommissionen viser positive taktik i forhold til ambitionen om at etablere markeder på tværs af grænserne. Det er vigtigt, at både balancering og priszoner afspejler transmissionskapacitet snarere end nationale grænser. Herudover bemærker DE, at Kommissionens forslag om regionale operationscentre for transmissionssystemet viser interessante perspektiver i forhold til at sikre, at selskabsøkonomisk styring af TSO'er ikke får forrang over samfundsøkonomiske gevinster. DE støtter også op omkring Kommissionens forslag om at give ACER en mere central rolle. Tilsvarende støtter DE principielt forslaget om et stærkere regionalt samarbejde i ENTSO-E. DE hilser velkomment, at Kommissionen anerkender behovet for eventuelle kapacitetsmekanismer og er enige i Kommissionens betragt-

ninger om, hvordan sådanne modeller overordnet bør være. DE støtter desuden, at der udvikles en fælleseuropæisk referencemodel for kapacitetsmekanismer. Endelig deler DE Kommissionens anerkendelse af, at distributionsselskaberne får en mere central rolle i elsystemet.

Sekretariatet for Energitilsynet (SET) fremhæver, at regionalt samarbejde i Europa har sine økonomiske fordele og bidrager til udviklingen af internationale el-forbindelser. I denne sammenhæng fremhæver SET, at samarbejdet mellem de nordiske regulatorer gennem NordREG er et godt eksempel på regionalt samarbejde, hvor relevante aktører på detail- og transmissionsniveau er med til at udvikle energimarkedet. Erfaringer fra dette samarbejde vil med fordel kunne benyttes til at fremme regionalt samarbejde i EU.

Vedvarende Energi (VE) og Danmarks Naturfredningsforening (DN) mener ikke, at EU på nuværende tidspunkt bør indføre lovgivning for at harmonisere balancemarkeder eller gennemtvinge kortsigtede intraday markeder. EU skal kun give overordnede anbefalinger på dette område. VE og DN påpeger, at priserne bør følge forhold i udbud og efterspørgsel, men også miljøeffekten af den aktuelle energiproduktion samt transmissionskapacitet. Med hensyn til støtteordninger for vedvarende energi mener VE og DN ikke, at der behov for mere koordinering fra EU's side, men i stedet skal frivillig koordinering og udveksling af erfaringer mellem landene fremmes. Ligeledes bør man heller ikke udarbejde fælles regionale vurderinger af elforsyningssikkerheden. Disse bør i stedet som udgangspunkt være nationale. EU-regler for kapacitetsmekanismer kan være gavnlige, særligt hvis de sikrer en høj forsyningssikkerhed og et højt miljøniveau. Endelig påpeges, at EU bør sikre, at distributionsselskaberne som naturlige monopoler har omkostningsægte priser (hvile-i-selv krav) samt er underlagt benchmarking og krav om minimale afbrydelser. Desuden skal de stille måldata i realtid til rådighed for forbrugere og producenter og for tredjepart, som forbrugeren ønsker.

DI støtter arbejdet med hurtigst muligt at sikre velintegrerede energimarkeder i EU, herunder elmarkedet. DI er enig med Kommissionen i, at design af elmarkeder og tilvejebringelse af forsyningssikkerhed skal ske i en regional kontekst for at sikre en omkostningseffektiv grøn omstilling og konkurrencedygtige vilkår for elforbrugere, og særligt danske virksomheder. DI fremhæver, at et meget væsentligt element i at sikre et velfungerende indre energimarked er, at der er tilstrækkelig infrastruktur til rådighed, og at den fysiske kapacitet rent faktisk er stillet til rådighed af ejerne af infrastruktur.

Det Økologiske Råd (DØR) fremhæver, at el skal produceres omkostningseffektivt og på vedvarende energi og understreger, at energibesparelser fortsat bør prioriteres som det billigste virkemiddel. DØR er enige i hensigten med yderligere netudbygning af elnettet, men lægger vægt på, at et fremtidigt elmarked har tæt sammenhæng mellem produktion og forbrug lokalt og regionalt fx gennem at fremme fleksibelt forbrug og egentlig energilagring i langt højere grad, end det sker i dag. I denne sammenhæng efterspørger DØR, at der tages højde for, at situationen på elmarkedet bevæger sig fra årsgennemsnit og sæsonafhængighed over til behov for betragtninger om marginalt forbrug og produktion samt begrænsninger af det maksimale effektbehov over året. Udbygning af transmissionsledninger skal ske, hvor der skabes størst synergi mellem elområder og internt i landene, hvor behovet for at fjerne flaskehalse er stort. DØR støtter, at der fortsat skal være mulighed for nationale VE-støtteordninger, hvor det er nødvendigt. DØR er stærkt skeptisk over alt for stor fokus på oprettelsen af kapacitetsmarkeder og mener, at Kommissionen og Danmark bør arbejde for at sikre gennemsigtige markeder for reservekraft og andre balancerende egenskaber.

Detailmarkedsmeddelelsen

Dansk Byggeri støtter overordnet Kommissionens meddelelse om en ny aftale for energiforbrugere, og er enige i forslagene om at involvere energiforbrugere i deres forbrug og dermed opnå energibesparelser. Dansk Byggeri bemærker, at der bør være fokus på selve bygningskrop-

pens potentiale i forbindelse med energilagring og energiproduktion. Byggematerialeindustrien arbejder med nye byggematerialer, som kan sætte selve bygningen i spil i forbindelse med produktion, lagring og styring af energi. Dansk Byggeri foreslår derfor, at teknologierne tænkes med i Kommissionens, Rådets, Parlamentets og komiteernes videre arbejde.

Dansk Energi støtter Kommissionens målsætning om at bringe forbrugeren i centrum i fremtidens energiregulering, både som egenproducenter (såkaldte "prosumers") og som mere fleksible elforbrugere. Dansk Energi påpeger, at hvis Kommissionens succeskriterie for detailmarkedsreformen som for energipolitikken generelt er, at energipriser for slutforbrugere holdes lave, så bør fokus være på det generelle energinet med central generation, frem for decentral mikrogeneration og egetforbrug i husstande. Dansk Energi emærker i den forbindelse, at det centrale energisystem har potentialet til at levere den laveste energipris.

Dansk Energi støtter Kommissionens ambition om at sikre, at prissignaler på engrosmarkedet også smitter af på detailmarkedet, og påpeger, at forudsætningen for, at fleksibelt forbrug for slutforbrugeren også udnyttes i tilfælde med spidsproduktion eller spidsbelastning er, at en relativt større andel af den samlede forbrugerpris udgøres af elprisen frem for høje skatter og afgifter på elektricitet som i dag.

Sekretariatet for Energitilsynet gennemgår de tiltag, der er foretaget i det nordiske samarbejde mellem energiregulatorer, NordREG, vedrørende detailmarkedet for at fremme markedsintegrationen og udviklingen af et effektivt nordisk elmarkedet. Blandt initiativerne nævnes engrosmodellen og datahubben. Endvidere nævnes tre områder, hvor erfaringer fra NordREG kan bidrage til det europæiske samarbejde: (1) Transmission og detailmarkederne bør være tættere forbundet til at understøtte EU's samlede forsyningssikkerhed – forbrugernes fleksibilitet bør strammes på baggrund af prissignaler, timebaserede måledata og finansielle incitamenter til mikroproduktioner baseret på bæredygtige energikilder. (2) Et større geografisk detailmarked vil fremme konkurrence samt innovation – regional samarbejde vil øge harmoniseringen, og der burde implementeres obligatoriske fælles standarder for udveksling af markedsinformationer. NordREG kan tjene som inspiration for effektivt regionalt samarbejde omkring emnet. (3) Der skal være nem og lige dataadgang til forbrugerdata med fælles regler for administration samt dataudveksling mellem datahubs. TSOerne eller andre neutrale parter bør administrere data i samarbejde med de nationale regulatorer. Adgangen skal være i overensstemmelse med fælles regler om databeskyttelse.

VedvarendeEnergi og Dansk Naturfredningsforening er enige i, at forbrugerne bør sikres muligheder for at tage en aktiv rolle både som aktive forbrugere, der tilpasser forbruget efter aktuel elproduktion fra vind og sol, og som producenter af vedvarende energi. Forbrugere og producenter skal sikres ret til måledata, der skal være tilgængelige i realtid (i praksis indenfor mindre end en time) - forslaget i meddelelsen om "nær realtid" anses ikke for tilstrækkeligt. Forbrugere skal ikke pålægges urimelige gebyrer, f.eks. ekstragebyrer for timemåling m.v. eller afgifter eller betaling til net for egenproduceret energi. VedvarendeEnergi er ikke enige i Kommissionens konklusion om, at regulering af forbrugerpriser er en barriere for konkurrence, som kan gavne forbrugerne. De foreslår, at man fremfor at fjerne forbrugerprisregulering sikrer, at reguleringen ikke giver urimeligt høje forbrugerpriser, f.eks. ved ikke at tillade højere energipriser end omkostninger, som det f.eks. er tilfældet ved hvile-i-sig-selv princippet.

Samlenotatet er sendt i høring i Specialudvalget for Energi-, Klima- og Forsyningspolitik den 2. november 2015 samt behandlet på specialudvalgsmødet den 4. november 2015. Følgende høringssvar blev modtaget:

Forbrugerrådet Tænk finder Kommissionens meddelelser om fremtidigt elmarkedsdesign og detailmarked yderst vigtige for opnåelsen af velfungerende markeder på energiområdet og kan

støtte den i notatet beskrevne danske holdning. Forbrugerrådet Tænk bemærker, at det fokus, der er lagt på forbrugerinvolvering og beskyttelse i bl.a. de 10 væsentlige punkter for at sætte forbrugerne i centrum for et dynamisk og velfungerende energisystem, bør understøttes fra dansk side. Forbrugerrådet Tænk peger desuden på, at med fjernelsen af et så vigtigt element i forbrugerbeskyttelsen som regulerede priser, er der opstået et behov for en tættere overvågning af prisudviklingen for husholdningerne. Dette gælder både den generelle prisudvikling og udviklingen af priserne for enkelte grupper af forbrugere, således at især passive og/eller svage forbrugere ikke lades i stikken.

9. Forventninger til andre landes holdninger

Meddelelserne lægger ikke op til konkrete initiativer og præsenterer problemstillinger på en balanceret måde.

Det er forventningen, at der vil være bred opbakning blandt medlemsstaterne til høringsmeddelelsen om markedsdesign og detailmarkedsmeddelelsen. Det forventes, at landene vil støtte bredt op om gennemførslen af det indre marked for energi og lægge stor vægt på, at allerede vedtagende initiativer gennemføres. Der er dog forskelle i medlemsstaternes vægtning af udmøntningen af de tiltag, der sættes fokus på i markedsdesignmeddelelsen. Det gælder f.eks. brugen af prissignaler, hvor en gruppe af medlemslande er fortalere for, at prissignaler alene skal drive investeringer i energimarkedet, mens andre medlemslande støtter yderligere tiltag til at sikre investeringer i markedet, herunder kapacitetsmekanismer. Tildeling af øgede kompetencer til regionale og europæiske myndigheder og/eller samarbejdsfora er et andet område, hvor der forventes forskelle i medlemsstaternes positioner.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter et velfungerende liberaliseret indre marked for energi med det sigte at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne samt at sikre en omkostningseffektiv integration af vedvarende energi og øget energiforsyningssikkerhed.

Regeringen anser udvikling og implementering af fælles netregler¹ som afgørende for at øge den grænseoverskridende handel, fremme konkurrencen i energisektoren på EU-plan og færdiggøre de regionale markedskoblingsprocesser for relevante elmarkeder. Regeringen bakker op om fælleseuropæiske løsninger, som fremmer udbygning med vedvarende energi.

Regeringen støtter, at der udvikles fælles standarder for forsyningssikkerhed og en fælles metode til at opgøre effektilstrækkelighed. Indførsel af nationale kapacitetsmekanismer rejser mange vanskelige spørgsmål, og derfor bør det ifølge regeringen undersøges, om der findes løsninger, som er mere kompatible med det indre marked.

Regeringen støtter princippet om regionalt samarbejde og koordinering. Her har de nordiske lande vist, hvordan regionalt samarbejde har været medvirkende til at levere pålidelige, konkurrencedygtige priser og en elforsyning med høj andel af vedvarende energi. Det velfungerende nordiske elmarked har på mange områder gjort Norden til foregangsregion for udviklingen i det europæiske elmarked. Det samme gør sig gældende på infrastrukturuområdet, hvor man i Norden har gode erfaringer med regionalt samarbejde om infrastrukturudbygning, herunder fjernelse af flaskehalse.

Dermed er Danmark langt fremme på mange af de områder, som Kommissionens meddelelse sætter fokus på. Regeringen støtter på den baggrund Kommissionens meddelelse om markedsdesign.

¹ Netregler er fælleseuropæiske operationelle regler for drift, planlægning og brug af de europæiske el- og gas-systemer.

I spørgsmålet om detailmarkedet anser regeringen et stærkt detailmarked som et centralt fokusområde for den fulde gennemførelse af det indre energimarked. Udviklingen af øget fleksibilitet på både udbuds- og efterspørgselssiden i navnlig elmarkedet er afgørende elementer i bestræbelserne på at absorbere betydelige mængder fluktuerende vedvarende energi på omkostningseffektiv vis.

Med vedtagelsen af engrosmodellen, afskaffelsen af forsyningspligten og indførelse af en datahub på elområdet er Danmark langt fremme i henhold til et detailmarkedsdesign, der forventes at bidrage til at øge konkurrencen på detailmarkedet og at give forbrugerne øget rum for at agere mere aktivt på markedet. Dertil bidrager også beslutningen om at forpligte netvirksomheder til landsdækkende at udrulle intelligente elmålere inden 2020. Endvidere vil opfølgningen på Elreguleringsudvalgets anbefalinger fra december 2014 om den fremtidige regulering af elsektoren give mulighed for at sætte fornyet fokus på en omkostningseffektiv netudvikling, distributionssystemoperatørers neutralitet og et højt beskyttelsesniveau for forbrugere. Den igangsatte gasanalyse vil bl.a. belyse, hvorvidt lignende tiltag vil kunne gennemføres på gasområdet.

Dermed er Danmark langt fremme i realiseringen af et detailmarked med forbrugeren i centrum, som Kommissionens meddelelse sætter fokus på. Regeringen støtter på den baggrund Kommissionens meddelelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Grund- og nærhedsnotat om henholdsvis "En ny udformning af energimarkedet" (markedsdesignmeddelelsen) og "En ny aftale for energiforbrugere" (detailmarkedsmeddelelsen) er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. september 2015. Det danske høringssvar på Kommissionens høringsmeddelelse om "En ny udformning af energimarkedet" og høring om "Beredskab om el-forsyningssikkerhed" er desuden oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. oktober 2015.